

## ИНТЕРВЈУ

### МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРД ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА 9 ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

**Задовољство нам је што имамо прилику да обавимо разговор са финансијским консултантом, мр Драженком Лукачем, на тему новина у финансијском извештавању. Можемо прећи на прво питање.**

**Питање: Ускоро нас очекује примена неких нових Међународних стандарда финансијског извештавања?**

**Драженко Лукач:** Да. Приходи нису једини МСФИ о којем треба да бринемо, од 2018. године ту је и дуго очекивани МСФИ 9 Финансијски инструменти. Супротно раширеном мишљењу да ће он имати највећи утицај на банке и ентитети из реалног сектора се могу због њега суочити са значајним променама у свом финансијском извештавању. Ово ће извесно бити случај са зајмовима, учешћима у капиталу али и са потраживањима од купаца.

**Питање: Које су могуће консеквенце МСФИ 9 Финансијски инструменти?**

**Драженко Лукач:** Више волатилан тј. променљив биланс успеха. МСФИ 9 повећава ризик да ће више имовине бити мерено по фер вредности, где се промене у фер вредности непосредно признају у билансу успеха. На жалост због неразвијености тржишта капитала и тржишта изведених хартија од вредности (опција, фјучерса, итд) у нашој земљи у активама наших банака и предузећа из реалног сектора ће и даље убедљиво највеће учешће имати финансијска средства која се накнадно вреднују по амортизованој вредности.

Прелазак са модела насталих губитака на модел очекиваних губитака ће резултирати у ранијем признавању губитака по основу обезвређења зајмова и потраживања укључујући и потраживања од купаца. И банке у нашој земљи су требале већ одавно да размотре какав ће ефекат на регулаторни капитал имати овај нови модел тестирања обезвређења финансијских средстава које се накнадно мере по амортизованој вредности и фер вредности кроз остали резултат, овде су свакако најзначајнија група средстава кредитни пласмани који се накнадно вреднују по амортизованој вредности.

И не смемо заборавити још једну консеквенцу, а то су значајни нови захтеви за обелодањивањима у Напоменама уз финансијске извештаје.

**Питање: Које су то кључне разлике између МСФИ 9 И МРС 39 у домену класификације и мерења финансијских средстава?**

**Драженко Лукач:** МСФИ 9 елиминише категорију држи до доспећа и категорију финансијска средства расположива за продају. Значи имаћемо само финансијска средства која се накнадно вреднују по амортизованој вредности и финансијска средства која се накнадно мере по фер вредности. Поред тога стандарда уводи захтев да се осим у изузетним случајевима који ће по нашем мишљењу бити реткост и инвестиције у не котиране ентитет, тј. ентитет чијим се акцијама не тргује на организованом тржишту, тј. берзи накнадно вреднују по фер вредности. Ово последње ће имати за последицу да неко предузеће које има удео од рецимо 10% у неком друштву са ограниченом одговорношћу на сваки дан биланса ради процену тог предузећа. Споменимо и то да ће банке које се нађу у претходној ситуацији увек морати да та учешћа накнадно вреднују по фер вредности за њих не важе изузеци као за остале ентитете.

**Питање:** Можете ли нам нешто више рећи о томе како ће се вршити класификација финансијских средстава по новом стандарду?

**Драженко Лукач:** Наравно. Пре класификације је потребно размотрити пословни модел ентитета који описује начин како ентитет управља финансијским средством и циљеве ентитета везане за то финансијско средство. Ентитети могу да имају више пословних модела. Поред пословног модела потребно је размотрити и карактеристике уговорених новчаних токова. Оба ова услова за класификацију имају једнак значај. Класификацију финансијских средстава ћемо најбоље опсервирати помоћу једноставних примера. Када један ентитет да кредит другом ентитету и определи се за пословни модел да тај кредитни пласман држи и убире новчане токове, и карактеристика тих новчаних токова је да се они односе само на наплату главнице и камате имамо финансијско средство које се накнадно мери по амортизованој вредности, јер је пословни модел предузећа да држи средство до доспећа, и наплаћује новчане токове само по основу главнице и камате.

Сада претпоставимо да је предузеће продало један део свог пословања због реструктурирања и одлучило је да за две године отвори нови погон. У међувремену је менаџмент одлучио да се средства добијена од продаје дела пословања уложе у државне обвезнице са роком доспећа од три године. Менаџмент се опредељује приликом класификације за пословни модел који има циљ наплате главнице и камате и продаје државних обвезница са роком доспећа од три године након две године. На основу овог пословног модела и карактеристика новчаних токова према МСФИ 9 овај дужнички инструмент се класификује да се накнадно мери по фер вредности кроз остали резултат. Значи до престанка признавања промене у фер вредности купљених државних обвезница се признају у осталом резултату. На крају приликом продаје и престанка признавања ових обвезница акумулирани салдо промена у фер вредности се из осталог резултата преноси у биланс успеха.

**Питање:** Претходно сте споменули да ће највећи део aktive из домена МСФИ 9 у нашој земљи бити накнадно мере по амортизованој вредности. Можете ли нам споменути нека финансијска средства која су вероватна да се класификују по амортизованој вредности?

**Драженко Лукач:** Примери финансијских средстава која су вероватна да се класификују и рачуноводствено обухватају по амортизованој вредности по МСФИ 9 Финансијски инструменти су:

- Потраживања укључујући и потраживања од купаца,
- Дати зајмови са базичним карактеристикама,
- Инвестиције у државне обвезнице које се не држе ради трговања, и
- Инвестиције у орочене депозите са стандардним каматним стопама.

**Питање:** МСФИ 9 такође доноси и нови модел за тестирање умањења вредности. Можете ли нам нешто више рећи о том моделу?

**Драженко Лукач:** Као што сам већ рекао нови модел за умањење вредности средстава у МСФИ 9 је модел очекиваних губитака, у МРС 39 смо имали модел насталих губитака. Примена новог модела ће изазвати раније признавање губитака. Овај нови модел има две варијенте општи модел у три фазе и поједностављени модел. Поједностављени модел ће се примењивати на потраживања од купаца и он је и опционално решење за потраживања по основу лизинга и дугорочна потраживања. Оба ова модела ће бити на једноставним практичним примерима представљена на семинарима у организацији МНГ Центра на којима ће се представљати нови МСФИ 9 Финансијски инструменти. У оквиру поједностављеног модела се користи матрица исправки вредности, а општи модел се састоји од три фазе. Према овом моделу у првој фази се ако не постоје индикатори повећања кредитног ризика које прописује стандард, на први извештајни датум од иницијалног признавања признаје очекивани

кредитни губитак током наредних 12 месеци. У другој фази се ако дође до повећања кредитног ризика признаје очекивани губитак током целог века инструмента. И у трећој фази када дође до појаве објективних доказа о обезвређењу признаје такође очекивани губитак током целог века трајања инструмента.

Овде је веома важно обратити пажњу на то на коју основицу се обрачунава камата. МСФИ 9 прописује да се у првој и другој фази општег модела камата обрачунава на бруто вредност средства, дакле не узима се у обрачун признато обезвређење. У трећој фази камата се обрачунава на нето основицу до које се долази када се од бруто основице одузме признато умањење вредности.

**Питање:** На крају споменули сте да прелаз из једне фазе у другу фазу у општем моделу за тестирање умањења вредности средстава зависи од постојања индикатора повећања кредитног ризика и објективних доказа о обезвређењу. Можете ли нам рећи шта то може бити индикатор повећања кредитног ризика и објективни доказ о обезвређењу финансијског средства?

**Драженко Лукач:** Индикатори значајног повећања кредитног ризика могу бити:

- Промене у општим економским условима и/или тржишним условима (повећање стопе незапослености, повећање каматних стопа),
- Значајне промене у пословним резултатима или финансијској позицији зајмопримца,
- Очекивано или потенцијално нарушавање конвента,
- Очекивано одлагање у измиривању обавеза, и
- Промене у износима финансијске подршке расположиве ентитету (нпр. од матичног предузећа).

С друге стране могући објективни докази о обезвређењу су:

- Стварно кршење уговора (нпр. неизвршење новчаних обавеза или неиспуњење других уговорних одредби)
- Давање уступака зајмопримцу из разлога што он има финансијских потешкоћа, и
- Вероватно је да дужник иде у банкротство или неку другу форму финансијског реструктурирања.

**Захваљујемо се господину Драженку Лукачу а Вас позивамо да као учесник семинара поставите предавачу још мноштво питања.**